

Referat fra møte i Kringkastingsrådet

Sted: Møterom Balkongen, Marienlyst

Tid: Torsdag 20. april 2017 kl. 09:00

Dagsorden

0900 Åpning og gjennomgang av dagsorden
v/rådsleder Per Edgar Kokkvold

0910 Gjennomgang av henvendelser og klager til rådet

1130 Lunsj

1230 Valg 2017

11. september går Norge til valg. For NRK er valgkampen og valgnatta store prosjekter som krever mye planlegging.

Innledning v/programredaktør Kyrre Nakkim

1330 Sportens plass i NRK

NRK sender mye sport, deriblant mange idrettsarrangement som VM, verdenscup etc. Hvilken plass skal sport ha i NRK og hvilke prioriteringer gjør man, hvordan jobber man med rettigheter og hvordan planlegges journalistikken?

Innledning v/ programdirektør Øyvind Lund, mediesjef Arne Helsingen, redaksjonssjef Janne Fredriksen og redaksjonssjef Anders Sårheim.

1430 Informasjon fra NRKs ledelse
v/Thor Gjermund Eriksen

1500 Slutt

Til stede fra rådet:

Per Edgar Kokkvold
Kjersti Thorbjørnsrud
Sigvald Oppebøen Hansen
Jens Johan Hjort
Elin Ørjasæter
Torvild Sveen
Vebjørn Selbekk
Finn Egil Holm
Erik Knudsen
Afshan Rafiq
Torgeir Uberg Nærland
Steinar Pedersen
Inger Løite
Filip Rygg

Til stede fra NRKs ledelse:

Thor Gjermund Eriksen
Øyvind Lund
Per Arne Kalbakk
Aleksandra Beverfjord
Grethe Gynnild Johnsen

Per Edgar Kokkvold leste innledningsvis en uttalelse som distriktsprogramrådet i Møre og Romsdal har avgitt i etterkant av forrige møte i Kringkastingsrådet: “Distriktsprogramrådet i NRK Møre og Romsdal vil understreke betydningen av at de nasjonale nyhetssendingene i NRK gjenspeiler viktige nyheter fra hele landet som har nasjonal interesse. Distriktskontorene har høg kompetanse og produserer mange nyhetssaker av svært høy kvalitet som i større grad burde vært sendt blant annet i NRK sine nasjonale nyhetssendinger på TV. Distriktsprogramrådet i NRK Møre og Romsdal vil oppfordre NRK sin Nyhetsdivisjon til å bruke ressursene i distriktskontorene mer aktivt i NRK sin nyhetsproduksjon”.

Gjennomgang av henvendelser og klager til rådet

Brennpunkt–dokumentaren om tigging

– Dette programmet og dekningen i NRK og andre medier har skapt et enormt engasjement. Dette traff publikum høyere enn sportssendinger, men det er ikke naturlig å gå inn på dette nå, se Thor Gjermund Eriksen.

Dagsrevyens reportasje om gjengriminalitet i Oslo øst

– Det har kun kommet to avdempede reaksjoner til rådet om dette, så det har ikke i stor grad gjort seerne sinte, innledet Per Edgar Kokkvold. – Klagerne mener at reportasjen var ensidig, og at journalisten burde tilstrebe større bredde i kildevalget. Det har vært en intens offentlig debatt om dette. Kontroversen går på at noen stiller spørsmålet “er et par anonyme hasjrøykere mer troverdig enn forskningsrapporter”.

– Det har over en lengre periode kommet meldinger om økning i gjengrelatert vold i Oslo øst, og om svært unge som selger narkotika. Politiet sier de har avverget 11 gjengdrap de siste årene. Så det er ikke tvil om at det er økende utfordringer, og det er bakteppet for reportasjen, se Aleksandra Beverfjord. – Det er ikke riktig at vi kun har snakket med noen få aktører, dette var et omfattende arbeid, og flere reportere jobbet over lengre tid med innslaget. Vi gjorde egne undersøkelser, og gikk også gjennom forskningsrapporter. Politiet sa at de har utfordringer i Oslo øst, og mange flerkulturelle sier de er bekymret for utviklingen. Med dette kildematerialet pluss et case som sitter med følelsen av at storsamfunnet ikke tar dette på alvor, mener vi det var grunnlag for å lage reportasjen, se Beverfjord, og fortsatte: – Saken utløste kraftige reaksjoner. Kritikken gikk på flere ting, det var blant annet kraftige reaksjoner på at reportasjen gikk så tungt inn i sosioøkonomiske forhold. I ettertid er det ting vi ser kunne vært gjort bedre, vi gjenga blant annet et sitat som var feil, om hvor mange gjenger det er i området. Dette har vi har beklaget, og vi har hatt en del runder i

etterkant etter debatten om hvordan vi kan gjøre en enda bedre jobb neste gang vi tar opp dette temaet, sa hun.

Filip Rygg var ikke veldig begeistret for innslaget. – Det er prisverdig at man tar tak i dette, og mange er klar over at det er utfordringer i Oslo øst. Men det er for svakt når anonyme ansiktsløse unge kriminelle brukes både som sannhetsvitner for statistikk som ikke belegges på noen annen måte, og de brukes som eksperter på det sosioøkonomiske. Betyr det at dere ikke finner eksperter? Jeg blir bekymret når dere sier at dere har hatt 30–40 kilder, for å ende opp med dette. Jeg blir bekymret over hva dere har utelatt da. Dette er svakt, og ikke godt nok – i motsetning til Brennpunkt–dokumentaren i går som var utrolig bra journalistikk, sa Rygg. – Det som er problemet er hvordan man bruker disse to anonyme til sannhetsvitner for alt, selv om man har dokumentasjon som sier det motsatte. Faktisk er det slik at det er i disse områdene i Oslo at unge ruser seg minst, påpekte han.

Aleksandra Beverfjord sa hun hadde forståelse for at dette er en tematikk som vekker følelser. – Det stiller krav til hvordan går inn i temaet, sa hun, og avviste at reportasjen var basert på to kriminelle. – Vi har mange kilder – politi, ungdomsarbeidere, idrettsledere, og folk som bor i området som er bekymret. Det er ikke enkelt å få de som er i miljøet i tale, derfor mente vi det var riktig å bruke disse anonyme intervjuobjektene. Etter reportasjen ble det kjent at ungdomskriminaliteten i Oslo har gått opp med 20 % i 2016, riktignok uten at det blir sagt i hvilke bydeler. Det er ikke tvil om at det er grunnlag for en slik sak, sa hun.

– Her bruker dere åpne kilder som nesten utelukkende presenterer opplevelser og følelser, mens de anonyme kommer med tall og påstander. Fakta kommer altså ikke fra de åpne kildene, men fra de anonyme. Når man går så hardt til verks, skulle jeg ønske man hadde bedre kilder som kunne stått frem, svarte Filip Rygg.

Elin Ørjasæter var uenig. – Landhockeytreneren presenterte ikke følelser, men hendelser. Det er utrolig bra at man tar tak i dette, og jeg er i hovedsak positiv til reportasjen. Men dette har også med Dagsrevyens form å gjøre, hvis vi skulle kritisert dette innslaget måtte vi også kritisert 150 andre. Dette er en form Dagsrevyen har valgt, med en fortellerteknikk med mye dramatikk. Dagsrevyen er en pussig blanding av sekstiåttergenerasjonens gudstjeneste og detektive, sa hun, og fortsatte: – Jeg skulle ønske mer av researchen hadde kommet fram i reportasjen, og jeg er redd for at den bekrefter det etterlatte inntrykket reportasjen ga, sa Ørjasæter, som la til at hun var fornøyd med kart og tall som ble presentert. – Dette styrket reportasjen, mente hun.

– Temaet vekker enorm debatt, og følges med argusøyne. Da må man være grundig med kilder og kildekritikk, sa Kjersti Thorbjørnsrud, som var enig i at det manglet tydeligere redegjørelse for kildearbeid og research. – Dette er forholdet det er vanskelig å finne ut av, og det er ikke sikkert at forskernes surveyer viser alt som er å vise, sa hun.

Vebjørn Selbekk mente dette var en god reportasje. – Det er betryggende å høre at det er gjort en grundig forhåndsjobb, og jeg kjenner meg ikke igjen i bildet av at dette stort sett var anonyme kilder. Det var relevante historier om konkrete og store problemer, og det er selvfølgelig noe NRK må ta opp, sa han, og la til: – Hvis man

skal komme problemet med at NRK oppfattes som venstrevridd til livs, må man tørre å ta opp denne typen saker. Det er riktig å utfordre glansbildet av at integreringen fungerer så bra, mange opplever det annerledes. Dette er medisin mot oppfattelsen folk har av NRK som venstrevridd, mente han.

Thor Gjermund Eriksen, som selv bor i nærheten av Haugenstua, mente NRK er forpliktet til å bringe historier om hvordan folk opplever virkeligheten. – Det er nesten ingen slike historier man ikke kan slå i hjel med statistikk. Av og til må folks oppfatning bli tatt på alvor som deres virkelighet. Vi skal være på lag med folk flest som har en oppfatning av virkeligheten. Når det er sagt, må vi være enda grundigere når det gjelder kontroversielle temaer, sa han.

Erik Knudsen var enig i at folks opplevelser skal tas på alvor. – Men man må også vite det at eksemplet har mye makt. En opplevd virkelighet må behandles som nettopp det, det kan nemlig hende at statistikk viser noe annet, sa han.

– Innslaget og tilleggssakene inneholder en rekke tall og kart. Vi mener vi problematiserte tilstrekkelig, men når mange oppfatter at dette kun var casebasert, kan vi ta det med oss videre og forbedre oss neste gang, kommenterte Aleksandra Beverfjord.

Per Arne Kalbakk kunne fortelle at NRK jobber med et prosjekt som handler om tillit og troverdighet, og å vise tydeligere hvordan NRK jobber. – Dette kan vi særlig gjøre på nett ved alltid å liste opp hvilke kilder, rapporter og statistikker vi bygger på. Vi ønsker å gjøre journalistikken mer transparent, sa Kalbakk. – Når det gjelder begrepet “svenske tilstander”, er det blitt et begrep som man legger hva man vil i, så det er ikke så fruktbart å bruke, sa han.

Også Torgeir Uberg Nærland var enig i at folks opplevelser har en egenverdi. – Men da må det pres som det, ikke som sannhetsvitner på strukturelle forhold slik denne reportasjen gjør. Likevel har den offentlige debatten i etterkant vært fruktbar, og det er et bra aspekt ved saken, sa han.

Finn Egil Holm var enig i at å dokumentere metodebruk, kilder og fakta er viktig, og at det bør gjøres oftere. – Når det gjelder debatten i etterkant, er det en større debatt. Det blir ofte en litt for elitistisk tilnærming til hvordan folk opplever verden der ute, mente han.

– Casejournalistikk kan fortegne virkeligheten dårlig – men kan også være grunnleggende viktig. Vi skal ta folk på alvor, og vi skal forvente at det er hold i det de sier, men de skal også underlegges kritisk journalistikk, sa Kjersti Thorbjørnsrud, og presiserte at det er viktig å drive undersøkende, kritisk journalistikk på både forskning og case.

Per Edgar Kokkvold påpekte at det å spisse er en viktig del av journalistikk. – At man får kritikk for dette må ikke skremme redaksjoner til å ikke gjøre det, mente han. – I Sverige har de nektet å snakke om flerkultur, det er viktig at vi gjør det her i Norge. Og det er viktig at redaksjonene ikke skremmes av reaksjoner fra verken høyre- eller venstrehold, sa han.

Klager på dekingen av London-terroren

Per Edgar Kokkvold siterte Gert Nygårdshaug, som skriver følgende i Aftenposten: "Nyhetsredaksjonene er bensinen på terroristenes bål". – Han mener at mediene overdriver dekningen. Heldigvis har noen også satt fingeren på vår nærsynthet – som kommer til uttrykk i saker som "Maren fra Meråker gikk over Westminster Bridge bare noen dager før terroren". Et annet aspekt er avstand – er det riktig å vie større oppmerksomhet til terroren i London enn i St Petersburg? Ja det mener jeg er en selvfølge – det ligger i den menneskelige natur. Empatien starter i det nære. Vi er nødt til å dekke terror, hvis ikke gjør vi ikke jobben vår, sa han.

Erik Knudsen var enig i at mediene må dekke og informere om terror. - Men vi må være klar over at terrorisme er "media events". Terror handler om å få mest mulig omtale, og la mediene være mikrofonstativ. Det må man være bevisst på når man snakker om informasjonsplikt. Terroristene er mediestrateger, og vet hvordan de skal få mest mulig oppmerksomhet, sa han.

- Alle mediefolk er klar over dette, men man har likevel ikke annet valg enn å dekke dramatiske hendelser på en grundig måte, mente Vebjørn Selbekk. – Terror skaper et voldsomt informasjonsbehov. Hvis vi tradisjonelle medier ikke tar jobben, finnes det andre som gjør det, særlig på sosiale medier. Dette blir et større og større problem for hver terroraksjon. Bilder og rykter spres i et voldsomt tempo. Vi abdiserer fra samfunnsoppdraget hvis vi ikke går inn og gir et faktabasert, nøkternt og bredt bilde, sa han.

Afshan Rafiq var enig. - Terror må dekkes, men det er måten den dekkes på som er det viktige spørsmålet. Her gjelder det å finne balansen – ikke skape unødig frykt, samtidig som man får fram fakta, sa Rafiq. – Dessverre er det mer synsing enn før, og det er uheldig. Jeg sier ikke at NRK gjør det, men mange medier spekulerer mye. Man bør ikke synse og spekulere før man vet hva som har skjedd og hvem står bak, sa Rafiq, og la til: - Det er viktig å være bevisst på å ikke løpe terroristenes ærend, og gi dem unødig oppmerksomhet.

- Mediene passer som hånd i hanske med terror. Det dilemmaet vil alltid være der, sa Per Arne Kalbakk, som mente NRK ikke løper ikke terroristenes ærend. – Det blir en for enkel analyse. Målet for terrorismen er ikke medieoppslag i seg selv, men å skape frykt. Mediene må dekke det bredt, kritikken går på vi at dekker det for bredt. At vi sender for lenge eller har for mange saker. Forskning sier at den frykten som skapes av terror kun varer ett til to døgn. Frykten må balanseres opp mot effekten dekningen har. Effekten kan være at folk tar det mer på alvor hvis noen for eksempel stjeler en lastebil. Det er en god ting, sa Kalbakk, og fortsatte: - Det er forskjell på å gi oppmerksomhet om en handling, og om budskapet. Vi bringer ikke propaganda fra terrorister, men vi sier hvem som står bak. Det er lenge siden vi viste propagandavideoer fra IS, for eksempel, sa han.

Finn Egil Holm mente dette er en absurd debatt. – Ta terroren i Stockholm, for eksempel - hvis ikke NRK og andre medier hadde dekket dette, da ville vi opplevd et ramaskrik fra publikum. Folk forventer at mediene er til stede, hvis ikke vil dette overtas av andre, og det tør jeg ikke tenke på resultatet av, sa han.

- Det er selvfølgelig medienes oppgave å fortelle om det reelle grunnlaget for frykt, og å sette dette i perspektiv, kommenterte Per Arne Kalbakk.

Elin Ørjasæter ønsket seg flere “faktapakker” som kunne vært brukt underveis i sendinger med terrordekning. – Faktapakker med historie, som kan repeteres. For eksempel fakta om hva som har skjedd de siste fem årene. Jeg har også et ønske når det gjelder å ikke løpe terroristenes ærend: Dropp bildene av terroristenes ansikter. Det er inspirerende, særlig for ensom ulv – “jeg kan bli berømt”. Også ungdom i Norge lever i en sånn verden. Ansikt i seg selv har ikke så stor verdi, sa hun, og viste til Anders Behring Breiviks nazi-hilsen i rettssalen. – Det var forferdelig at norske medier tillot dette, sa hun, og fortsatte: - De fleste terroraksjoner har som formål å danne en islamsk stat. Hvis man ikke forteller om målet deres, undergraver man at de har et politisk mål. Dette er viktig informasjon, sa hun.

Jens Johan Hjort var ikke redd for at NRK løper terroristenes ærend, eller at dekningen sprer frykt. - Men det er mye vantrøing i disse direktesendingene, så det er en kjempegod ide med faktapakker som er forberedt, og kan brukes når det åpenbart ikke er noe nytt å berette. Min reaksjon er at disse sendingene fort bli kjedelige, fordi man ikke har noe nytt å berette. Derfor bør man ha et utvalg av gode pakker som kan gi analyser, sa han.

Erik Knudsen mente saker a la “dette vet vi”, er viktig. – En effekt av dekningen er selvsagt frykt, men den mest dokumenterte mediepåvirkningen handler om at når mediene kjører noe høyt på agendaen, svarer folk at dette er det viktigste i landet nå. Dekningen farger hva folk mener er de viktigste spørsmålet – inn mot valg for eksempel. Vær bevisst på at dere har et enormt ansvar gjennom prioriteringene dere gjør. Dette får konsekvenser, og blir viktig for folk, sa han.

Aleksandra Beverfjord understreket at det å “trå vannet” er en krevende øvelse. - Vi har erfarne og dyktige reportere som har trening. De er drillet på hva vi vet og ikke vet. Vi jobber nå med å forbedre historiske oppsummeringer. Husk for øvrig at folk ikke ser sammenhengende i ti timer. Derfor gjentar vi ofte hva som har skjedd for nye seere. Vi vurderer også fortløpende på hvilken kanal, hvor lenge vi skal sende osv. Vi er også bevisst på hvordan vi fremstiller terroristene, og viser ikke terroristenes egne bilder for eksempel, sa Aleksandra Beverfjord, og fortsatte med å snakke om omfanget av dekningen. - Bør vi ta det ned? Vi lever i en tid hvor dette blir en irrelevant diskusjon. Folk har behov for å vite hva som har skjedd når en lastebil i Nice tar livet av 84 mennesker midt i ferietida med mange norske til stede. Det er viktigere enn noen gang at tradisjonelle medier er til stede. Når det gjelder spørsmålet om dekningen kan inspirere til mer terror, er det viktig huske at IS har et avansert propagandamaskineri, de lager blant annet rekrutteringsmateriale som spres målrettet i sosiale medier for å rekruttere. Deres rekrutteringskanal er ikke dekningen i tradisjonelle medier, sa hun.

Klage på bruken av Lars Gule som ekspert på terror

Torvild Sveen etterlyste en nærmere vurdering av bruken av eksperter som Lars Gule og Helge Lurås. - Hva skal til for å bli en ekspert? Er det nødvendig å bruke personer som er så omdiskutert i sine oppfatninger? Hva ligger til grunn for dette? Har vi bredt nok tilfang? Hvor mange kvinnelige eksperter bruker dere? Hvordan leter dere i det norske markedet etter eksperter? Når driver ekspertene med synsing? spurte han, og understreket at han ikke ønsket å gå inn på enkeltpersoner, men den overordnede bruken av eksperter i NRK. – Det som irriterer meg mest er bruken av

eksperter rett etter en politisk debatt, som skal fortelle oss hva vi nettopp har hørt. Noen ganger er det verre å høre kommentatorene enn politikerne, sa Sveen.

- NRK har selv to kommentatorer som er så gode at jeg gjerne vil høre dem etter politiske debatter, nemlig Magnus Takvam og Lars Nehru Sand. De er så analytisk gode, sa Elin Ørjasæter, som stilte spørsmål om hvor mye man bør bruke eksperter i forhold til egne folk. - Hvordan skal man gjøre det attraktivt for de virkelige ekspertene å bruke tid på NRK? De prioriterer det nemlig ikke. Når det gjelder Gule, er det veldig spesielt at mannen har vært dømt for besittelse av sprengstoff i forbindelse med planlegging av en terroraksjon, og er NRKs terrorekspert uten at det blir opplyst om dette, mente hun. – Helge Lurås og Lars Gule er tydelig på hver sin fløy i det politiske bildet, men Gule blir brukt tre ganger så mye som Lurås. Og ikke nok med det – en høyprofilert NRK-ansatt har skrevet følgende om og til Helge Lurås på sosiale medier: “Han er ikke forsker overhodet han er en tilfeldig forbigående siviløkonom. Det er en skamlett for NRK at du i det hele tatt kommer på lufta, du driver med ufundert, spekulativt rør”, siterte hun. – Det er riktig å bruke mennesker fra hver sin fløy, men de må presenteres for det de er, sa hun.

Vebjørn Selbekk var uenig. - Lars Gule og jeg står så langt fra hverandre som mulig, men jeg støtter NRKs bruk av ham som ekspert. Han er en dyktig, poengtert, kunnskapsrik og medievannt kommentator. Han stiller opp, og det er ikke et uviktig poeng. Han har god balanse mellom å være spisset og nøktern. Hans terrorfortid går tilbake til 1977, da han ble arrestert i Beirut. Dette er et alvorlig forhold, men det kan ikke hefte ved ham 40 år etterpå. Han har tatt kraftig avstand fra sine ungdommelige synder, og har aldri lagt skjul på dette, så det må være tilgivelig, mente Selbekk, og la til: - Når det gjelder eksperter, er for øvrig noe av hovedproblemet at ikke alle vil prioritere ulønnet opptreden i medier.

- Men disse forholdene bør opplyses om, mente Elin Ørjasæter. – Skal det opplyses hver gang Gule er på lufta? spurte Vebjørn Selbekk. - Når det handler om terror, ja. NRK er for ukritisk når det gjelder bruk av eksperter fra venstresiden, svarte Elin Ørjasæter.

Per Edgar Kokkvold var enig i karakteristikken av Takvam Nehru Sand. – De viser at det går an for journalister å si noe fornuftig etter at politikere har snakket. Jeg irriterer meg også over fenomenet, men disse klarer det. De er aldri kjedelige, mente han. – Når det gjelder Gule og Lurås, er dette stemmer som bør høres i norsk offentlig debatt. De vet mye om temaene de uttaler seg om, sa Kokkvold, som likevel mente at Gules fortid påvirker hans troverdighet. – Det er også interessant når Lurås blir presentert som “kontroversiell islamkritiker”, og Gule som “terrorforsker”, la han til.

Erik Knudsen var også opptatt av hvordan man introduserer eksperter. - Noen ganger snakker ekspertene om egen forskning, andre ganger er de mer samfunnsdebattanter. Det skal ikke så mye til å informere om ekspertens bakgrunn. For øvrig har Gules fortid en egenverdi når det gjelder å kunne vurdere hva han snakker om, sa han.

- Ekspert brukes ofte som tittel, som om det var en yrkestittel. Jeg ville foretrukket at det ble brukt yrkestittel heller enn “ekspert”. Jeg har selv vært “ekspert” på noe jeg ikke vet mye om, sa Filip Rygg.

- Våre egne kommentatorer har en annen rolle enn ekspertene, sa Alexandra Beverfjord. – Vi må invitere mange stemmer inn i debatten. Vi er en arena som skal vise ulike synspunkter og har plass til både Gule og Lurås. Det er viktig at vi ikke blir for elitistiske, og ikke bare stå for majoriteten innenfor et forskningsfelt. Det er viktig med andre innspill, sa Beverfjord, og fortalte at NRK jobber aktivt med å få på plass bedre eksperter. – Vi ønsker større mangfold, og jobber også med å få på flere kvinner. Dette er en utfordring vi har jobbet med i lang tid, for her er det større vegring. Vi vil også ha flere flerkulturelle og flere stemmer fra distriktene. Dette er en uttalt målsetting for oss. Når det gjelder bruken av Lars Gule, har NRK omtalt hans historie mange ganger. Den ligger 40 år tilbake i tid, og det har rent mye vann siden da, sa hun

- Det er bare noen helt spesielle mennesker som kan nedlegge årsverk for å synse for NRK. De færreste forskere prioriterer tiden sin på den måten, kommenterte Elin Ørjasæter, som oppfordret NRK til å knytte til seg noen på langsiktig basis for et honorar. – Det er ikke lenger honorar for alle deltakere, slik det var før, påpekte hun, og foreslo også at det settes av en stor pott til flybilletter for å fly inn eksperter som ikke bor i Oslo. – Eventuelt kan man bygge opp fasiliteter for å intervju vedkommende i studio der vedkommende er, foreslo hun.

- Sven Egil Omdal snakket her i rådet om hvordan virkeligheten i Norge defineres fra Oslo, og ekspertbruken inngår i det bildet, kommenterte Torgeir Uberg Nærland.

- NRK er avhengig av eksperter, og bruker mange gode eksperter som er informative og flinke til å analysere. Et offentlig rom uten Gule og Lurås ville blitt fattigere, men det er viktig hvordan de presenteres, mente Per Edgar Kokkvold.

Kjersti Thorbjørnsrud oppfordret til en grundig vurdering av ekspertbruken og hvilken autoritet ekspertene gis. – Det er en utfordring at noen alltid sier ja og noen alltid sier nei. Noen sier for mye ja og beveger seg for langt utenfor fagområdet sitt, sa hun, og la til: - Publikum bør få vite hvilken bakgrunn vedkommende har. Men det skal være rom for mange ulike stemmer og synspunkter i debatten, sa hun.

Klage på tyrefekterinnslag i Dagsrevyen

- Jeg reagerte på samme måte som klageren. "Innslag som vil glede alle dyrevenner" var ikke spesielt klokt sagt. Det er viktig at det er en redaktørhånd inne i bildet. Feil kan skje, men hvis en redaktør har godkjent dette, er jeg skeptisk. Her burde man ha satt grenser. Dette ville ikke glede noen dyrevenn, sa Per Edgar Kokkvold.

Klager på banning

- Klagen går på bruk av ord som "jævlig" og "herregud" i programmer som sport, Anno og Skårungen, innledet Per Edgar Kokkvold, og viste til en uttalelse fra Kringkastingsrådet i februar 2014 om samme tema: "Kringkastingsrådet er opptatt av at NRK skal være en god språkformidler. Det er kommet en rekke klager den siste tiden på bruk av ukvemsord i forskjellige programmer. Rådet mener NRK må ta disse reaksjonene på alvor.

Det kan ikke være en allmennkringkasters oppgave å gå foran når det gjelder å tøye grensene for bruk av banning og tabuord. Kringkastingsrådet registrerer med tilfredshet at NRK nå har satt i gang et arbeid med disse spørsmålene.

Rådet vil selvfølgelig ikke at redaksjonene skal legge unødige begrensninger på språkbruken til kilder og intervjuobjekter, men vil anmode NRK om å utarbeide klarere språklige retningslinjer for sine egne medarbeidere”.

I sin innledning viste konstituert språksjef Ingvild Bryn til NRKs “bannereglement”:
“NRK ønsker at medarbeiderne skal bruke et presist, relevant og inkluderende språk. Vi skal unngå å bruke støtende ord med mindre det er gode red grunner til det. Medarbeiderne skal føre et godt språk som viser respekt for publikum. Vi skal unngå banning i NRK-innhold med mindre det er viktig for historien som skal fortelles. Vi skal særlig unngå banning i innhold for barn. Både deltakere og programledere i interne og eksterne produksjoner skal gjøres kjent med språkreglene til NRK”.

- Særlig har “Skårungen” fått mye kritikk. Produsentene sier det er vanskelig å skildre fiskerimiljøet realistisk hvis man må unngå banning. Programlederen banner selvsagt ikke, sa Bryn, og fortsatte: - Når vi for eksempel skal intervju en skihopper som vi vet har et vokabular med mange banneord, kan vi be ham om å dempe seg. Tilsvarende kan vi be en artist på P3 om å gjøre det samme. Det er imidlertid ikke alltid vi vet at ord vi ser på som dagligdags blir oppfattet annerledes der ute, for eksempel “herregud” som har vært brukt i Nitimen. Er for eksempel “jaggu” et banneord? Da jeg fikk spørsmål om dette, sa jeg det bør vi ikke bruke, sa Bryn.

- Det er også viktig å beskytte enkelte personer mot seg selv. Når det gjelder et ord som “jævlig”, skal vi ikke bruke det i titler på nrk.no for eksempel. Men det finnes selvfølgelig unntak, for eksempel hvis Børge Brende sier “dette er det jævligste jeg har sett”. Som Per Egil Hegge skrev i sin språkspalte: “Enhver idiot skal følge reglene men det skal kløkt til å vite når regelen skal brytes”, sa Bryn, og fortsatte: - Vi skal også være forsiktige med ord som “hemma” og “døv”, det kan være krenkende for dem som er berørt. Det finnes en liste over ord som er avleggs når det gjelder funksjonshemminger. Vi er glade for reaksjoner fra publikum. Folk forventer mer av NRK enn andre og det er bra. Og når de klager, skal folk skal bli svart på en høflig og vennlig måte, sa Ingvild Bryn.

Sigvald Oppebøen Hansen mente språket i NRK er i ferd med å utarte. – Det brukes mer og mer slengord som ligger på grensen til bannskap. “Herregud” og “jaggu” reagerer jeg på selv, det vanner ut språket. NRK skal være et av de fremste medier, med god språkbruk, sa han,

- NRK skal speile samfunnet og den språkbruken som er vanlig. NRK skal ikke gå foran men heller ikke sensurere språket. Da tar man på seg en formynderrolle som blir gal, sa Jens Johan Hjort. Han mente NRK bør være varsom med å be intervjuobjekter om å moderere språket. – Et intervju skal reflektere følelsen intervjuobjektet har. Vi kan ikke sensurere i for stor grad, men jeg er heller ingen tilhenger av bannskap i NRK, understreket han.

Vebjørn Selbekk hadde forståelse for at det er idrettsutøvere har vansker med å legge bånd på seg - når sterke følelser er i spill. – Mitt spørsmål er om dere har vurdert biping, noe som sprer om seg i engelsktalende produksjoner. Er det en mulig måte å gjøre det på? Jeg skjønner at det er vanskelig i direktesendinger, men er det mulig i opptak?

- Dette har vært vurdert, men vi har ikke ønsket å gjøre det. Et forslag om advarsel før programmet har også blitt forkastet, svarte Ingvild Bryn.

- Masse biping høres ikke bra ut, da bør man heller jobbe aktivt med å få til et godt språk, kommenterte Øyvind Lund.

Elin Ørjasæter mente nøkkelen er “gode redaksjonelle grunner”. – Det er for mye banning, og NRK kan være tøffere overfor enkelte intervjuobjekter, men for eksempel jaktsøstrene hadde det vært meningsløst å sensurere, sa Ørjasæter, som mente at NRK ikke bar skal avspeile tidens melodi. – NRK skal ha en større oppgave enn det. Ungdom banner mer, de viktigste banneordene nå er “hore” og “homo”, Jeg har ikke lyst til å høre det på NRK, og vil ikke at NRK skal avspeile det. Jeg mener det er NRKs oppgave å bringe videre at hore og homo ikke skal brukes, sa hun.

Jens Johan Hjort var enig. – “Hore” og “homo” bør ikke tillates. Når det gjelder biping, synes jeg ikke NRK skal drive med det. Da er det bedre å snakke med intervjuobjektene på forhånd. Biping er en sensur, en avstandstagen fra det intervjuobjektet sier, og det har jeg ikke sans for, sa han.

- “Si;d” i Aftenposten sier de ikke vil tillate banning, de skriver tilbake til innsenderne og ber dem om å skrive om. Det synes jeg er en god løsning. Jeg synes vi skal holde igjen på banning så lenge vi kan, avsluttet Ingvild Bryn.

Klage på oversetting av Oddasat.

- NRK Sapmi har en enorm utfordring med det. Det er 5–6 ulike samiske språk som danner grunnlaget for de norske oversettelsene. Jeg er imponert over måten NRK Sapmi takler dette, men jeg ser klagerens poeng, sa Steinar Pedersen.

Valg 2017

Programredaktør Kyrre Nakkim og prosjektleder Aksel Helgheim orienterte om NRKs planer for stortingsvalget.

- Vi skal bidra til det demokratiske ordsiftet i Norge, og opplyse publikum for å sette dem best mulig i stand til å ta det valget de skal gjøre. Vi var fornøyd sist, og vil spille videre på det vi var fornøyd med, sa Kyrre Nakkim i sin innledning.

– Vi vil engasjere unge mennesker som sist, og den satsingen gikk ikke utover bruken hos de eldre, og vi vil engasjere mer av hele landet.

Vi vil vise hvordan ulike valg skaper ulike retninger for landet vi bor i, og skape konstruktiv dialog som folk kjenner seg igjen i. Vi vil bruke hele organisasjonen vår, over hele landet, sa Nakkim.

- NRK skal være nyhetsledende gjennom avslørende journalistikk og grundig faktasjekk. Og vi skal øke valgdeltakelsen blant 20–29-åringene.

Nakkim fortalte at NRK skal satse mer på andre virkemidler for å nå de som virkelig trenger det, for eksempel gjennom P3. - Vi skal bruke underholdning og humor. Vi skal bruke sosiale medier – kort sagt bruke hele spekteret for å nå flest mulig. NRK planlegger blant annet å bygge et studio på Eidsvolls plass for å kunne sende direkte derfra.

Kyrre Nakkim kunne også fortelle om nyskapningen “Detektor”. - Hvordan gjøre faktasjekk til bra tv? Dette har vi lært av DR. Vi tar med brukerne på vår vei for å sjekke fakta. Slagordet her er “politikere har rett til egne meninger – ikke egne fakta”.

Programredaktøren kunne også fortelle at “Valgomaten” kommer med en helt ny brukeropplevelse. – Men i bunnen skal det ligge god journalistikk, presiserte han.

- Vi har som mål å øke til 1 500 000 unike brukere på valgomaten, og årets valgomat vil inneholde elementer av spill. Vi ønsker å stå fram som den beste valgomaten, forklarte Aksel Helgheim. Valgomaten kommer på lufta på web 26. mai.

- Vi har dialog med partiene, og bruker Bernt Aardal som kunnskapsbase. Vi er blitt kåret til den beste valgomaten de siste årene, og det ønsker vi å videreføre, supplerte Kyrre Nakkim.

Finn Egil Holm var opptatt av den riktige balansen mellom brød og sirkus i valgkampen, mens Afshan Rafiq stilte spørsmål om hvordan NRK skal henvende seg til velgere med flerkulturell bakgrunn.

- Mange av dem er unge, og vi når flest av dem via P3. Men vi kommer ikke til å lage programmer spesielt rettet mot urdu-talende, for eksempel, svarte Kyrre Nakkim.

- Men vi har et nytt konsept kalt “P3 sjekker ut”, som har et ekstra fokus på dette. Vi jobber nå med å få tak i en programleder med flerkulturell bakgrunn, fortalte Aksel Helgheim. – Ellers blir det flerkulturelle en integrert del av dekningen vår, sa Kyrre Nakkim.

- Hvor mange stemte som valgomaten sa at de burde stemme? spurte Per Edgar Kokkvold.

- Undersøkelser viser at valgomaten har betydning for stemmevalg, men jeg har ikke sett empiri på at folk stemmer på det valgomaten sier de skal stemme, svarte Kyrre Nakkim.

- Når det gjelder temadebattene – hvem bestemmer hvilke politikere de vil ha med? Eller er det politikerne som bestemmer hvem de sender til debatter? spurte Per Edgar Kokkvold.

- En kombinasjon, svarte Kyrre Nakkim. - Vi varsler hva vi ønsker å diskutere og hvem vi ser for oss. Så varsler partiene tilbake, så vi snakker samme, og i ni av ti tilfeller er vi enige, svarte han. – Vi har et dilemma der – når det er ting vi ønsker å bringe til torgs, er det noen som takker nei med håp om at debatten da ikke kommer opp. Da blir spørsmålet: Skal vi bare la det gå, eller skal vi likevel gjøre det ubalansert? Vi gir dem mulighet til å stille på god varsel, og hvis de ikke kan, gjør vi det likevel, svarte Kyrre Nakkim.

Elin Ørjasæter var skeptisk til “Detektor”: Her er det viktig hvilke saker dere mener det er viktig å faktasjekke og ikke. Det er en tendens til at dere henter fram sakene

folk på den urbane eller venstresiden synes er viktig, sa Ørjasæter, som også ønsket seg en sterkere satsing på “gamification”.

- Det er mange gode spillmiljøer, og det å lære av andre fortellermetoder er interessant, svarte Kyrre Nakkim.

- At det er vanskeligere å få politikere til å stille er interessant og bekymringsfullt, sa Kjersti Thorbjørnsrud. – Det er også interessant hvordan politikerne bruker sosiale medier. Her vil partiene satse tungt. Det er spennende å se hvilke nye måter dere vil bruke på sosiale medier for å nå en yngre målgruppe, sa hun.

Kyrre Nakkim kunne fortelle at NRK har god dialog med partiene. – Vi spiller med åpne kort. De bygger opp egne team rundt sosiale medier som sin viktigste plattform, og de lager videoer som ligner på det vi lager. De kjører egne sendinger på Facebook og andre typer sendinger. De vil gå ut med en gang og fortelle det hvis de mener vi tar feil, og komme med sin versjon. Derfor må vi være trygge på det vi har gjort. De rår også over sterke virkemidler, og jeg er litt redd for sannheten i en opphetet valgkamp, sa han

- Hvordan vil dere dekke sametingsvalget? spurte Jens Johan Hjort.

- Vi har et eget prosjekt for dette i NRK Sapmi, og de samarbeider med oss. Der har vi også noen vinduer inn mot rikssendingene, svarte Kyrre Nakkim.

Erik Knudsen fortalte at det finnes forskning på valgometer, blant annet i Nederland.

- Måten man ordlegger seg på har betydning. Man bør være veldig obs på balanse. Når det gjelder Detektor: Ser dere også på dere selv, for eksempel når det gjelder bruken av meningsmålinger? spurte han.

- Den største suksessfaktoren til Detektor i Danmark var at de også sjekket DRs “TV-avisen”. Vi har ikke noe mot å faktasjekke oss selv, svarte Kyrre Nakkim. – Når det gjelder målinger, prøver vi å ikke ha for mange målinger. Man kan også sette sammen mange målinger over tid, for å få et større grunnlag. Vi har faglig god kontakt med Bernt Aardal, han holder oss litt i øra, fortalte han.

- Arken skal fylles med 169 representanter av mange arter. Hvor mye ser dere på kandidatene der ute? Jonas og Erna får sin tid, men hva med de 167 andre som skal inn på Stortinget? Planlegger dere noen presentasjon av dem? spurte Torvild Sveen.

- Hvis vi skal nå folk med lokalpolitikk er det distriktssendingene som er best egnet. P1 og lokale nettsider er godt egnet til dette, svarte Kyrre Nakkim, og la til: - Vi legger også opp til eventer og debatter i samarbeid med lokale mediehus.

Sportens plass i NRK

Basert på klager på ulike deler av NRKs sportsdekning.

- Det er snart ikke en eneste gren uten at en ekspert skal forklare oss hva som har skjedd. Jeg har inntrykk av at det er for mange eksperter, hva er hensikten med dette? spurte Torvild Sveen.

- Jeg er ikke interessert i sport, jeg er totalt uinteressert, sa Elin Ørjasæter, som likevel mente det var dumt å flytte sportsnyhetene til etter værmeldingen i Dagsrevyen. - Vi står i fare for å bli splittet land. Få ting binder oss sammen, sport gjør det. Det er viktig til holde på de tingene som binder oss sammen. At dere satser så stort tvinge de ikke-sportsinteresserte til å få med seg i hvert fall noe. Dette handler om nasjonsbygging. Når det gjelder været, er jo det alltid tilgjengelig på telefonen, påpekte Elin Ørjasæter.

- Vintersportshelgene våre følges av en million seere, og det de fleste synes det er viktig at NRK har sport, sa Thor Gjermund Eriksen. - De fleste i Norge bruker dessuten Yr. Værmeldingen er lett tilgjengelig, og vi har værmelding før nyhetene også, altså regionalværet klokka 18:57. Når det gjelder nyhetsbegrepet, er sport også nyheter, er naturlig del av en nyhetssending sa han.

Torgeir Uberg Nærland var enig med mange av klagerne. – Det er mye sport på sendeflaten. Omfanget er stort. Hva motiverer NRK til å prioritere sport så sterkt? spurte han

Øyvind Lund svarte på dette i sin innledning. - Sport står for 6 % av sendetiden på NRKs tv-kanaler, forklarte han, og fortsatte: - Sporten fyller et sosialt behov, og passer godt inn i vårt oppdrag, som har både en demokratisk, kulturell og sosial side, sa han.

- Sport er samlende, og er viktig for folk. Sport står for 19 % av seertiden på NRKs tv-kanaler, sa mediesjef Arne Helsing. Han forklarte at han planlegger sendeskjema nøye i samarbeid med sporten..

Redaksjonssjef Janne Fredriksen fortalte at troverdighet i formidlingen er noe av det viktigste for NRK, og at ekspertene bidrar til dette. – Det gir større bredde og dybde i dekningen. Vi går bak prestasjonene, og gir publikum en større forståelse av hva idrettsutøverne presterer, fortalte hun, og viste eksempler på hvordan NRK dekke sjakk..

- NRK er i en egen liga når det gjelder sport, men jeg mener dere har en runde å gå når det gjelder sportsjournalistikk, altså ordinær samfunnskritisk journalistikk på sport, sa Finn Egil Holm. – For eksempel når det gjelder doping – jeg reagerer blant annet på en del i dekningen av Johaug og Sundby-sakene. Langrenn er en marginal idrett internasjonalt, og da en norsk vektløfter ble tatt for doping, fikk det en helt annen dekning. Det etterlatte inntrykket er at det er synd på Therese Johaug. De respektive forbund hadde fortjent et helt annet kritisk søkelys. Dekningen har dessuten vært overdimensjonert. Hvordan hadde dekningen vært hvis det handlet om andre idretter? spurte han, og fortsatte: - Når det gjelder fotball er det også mangler. De som står for strategiutviklingen i Norges fotballforbund har knapt nådd et eneste mål – hvor blir det av det kritiske søkelyset på det? Jeg savner kritisk journalistikk på sport som på alle andre samfunnsområder. VG langt flinkere til å formidle fakta og kritisk søkelys enn NRK, mente han.

Per Edgar Kokkvold var enig i at kritisk søkelys er viktig, også på sport.

- Her var det mye kritikk, noe av det er vi fullstendig klar over og diskuterer hele tiden og jobber mot, og vi mener vi har lykkes hakket bedre enn det du sier. Vi mener vi har fått fram mange kritiske røster i dopingsaken, sa redaksjonssjef Anders Sårheim.

Erik Knudsen roste NRK for en skikkelig god jobb med sjakk. - En av suksessfaktorene er at ingen spørsmål er for dumme, dere forklarer alt for folk, og senker terskelen. Kunne det vært en ide å senke terskelen også på de sportene der man regner med at folk forstår, som for eksempel langrenn? spurte han.

- Idretten i Norge fått stadig mer penger, og jeg synes NRK har forsøkt å drive kritisk journalistikk på dette området, mente Torvild Sveen, og fortsatte: - Er det en naturlig avstand mellom journalistene og utøverne her?

- Balansen her er en utfordring, men vi er opptatt av å ha den nødvendige distansen til kildene våre, svarte Janne Fredriksen. - Distansen ligger der gjennom journalistyrket, det finnes klare grenser man ikke trår over. Det handler om å være på hver sin side av bordet, og det skal det være en gjensidig forståelse for.

Informasjon fra NRKs ledelse

Thor Gjermund Eriksen

- I løpet av en drøy uke er NRKs årsmelding for 2016 ferdig. Årsmeldingen inneholder blant annet regnskap og allmennkringkasterregnskap. Dette er grunnlaget Medietilsynet evaluerer NRKs måloppnåelse på hvert år. De kommer med sin vurdering i mai.

Per Arne Kalbakk

Orienterte om PFU-dommen i "Lommedalssaken". – Vi ble felt på manglende hensyn til barn i omtale av saken. NRK var ett av fem medier som ble felt. To fikk kritikk, VG og Valdres gikk fri. PFUs konklusjon var at det var riktig å omtale dette, men at det er avgjørende viktig at mediene tar nødvendige forbehold. NRK har både erkjent og beklaget dette. Det var enkelte formuleringer der vi ikke tok nødvendige forbehold. Vi er enige med PFU i at presseetikken må være streng på dette området. Barn er en svak part, det må vi alltid ha med oss.

Neste møte i Kringkastingsrådet er 1. og 2. juni i København.

03.05.17

Vetle Daler, referent